

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1715

Vragen van het lid **Vendrik** (GroenLinks) aan de ministers van Justitie en van Financiën over *Holland Casino*. (Ingezonden 9 december 2009)

1
Is het Holland Casino toegestaan vreemd vermogen aan te trekken? Zo ja, tot welke hoogte?¹

2
Wordt momenteel aangetrokken vreemd vermogen aangewend voor projectontwikkeling? Zo ja, wat voor projecten betreft dit? Heeft u hiervoor goedkeuring verleend? Zo ja, waarom?

3
Hoe beoordeelt u de (plannen voor de) nieuwe topstructuur van Holland Casino? Kunt u per leidinggevende functie aangeven waarom deze functies passen binnen de missie van Holland Casino en dienen ter uitvoering van het restrictief kansspelbeleid?

4
Is de honorering van functies in de nieuwe topstructuur in overeenstemming van de Balkenende-norm? Zo nee, wat is daarop uw reactie?

5
Hoeveel bedragen de volledige kosten van de lopende

reorganisatie/sanering bij Holland Casino? In welke mate beïnvloeden deze kosten de afdracht van Holland Casino aan de Staat der Nederlanden?

6
Bent u bereid onderzoek te doen naar de bedragen die Holland Casino de laatste twaalf jaar uitgegeven heeft aan zaken die niet in lijn met de opdracht vanuit de overheid liggen? Zo nee, waarom niet?

7
Heeft u de zekerheid dat het bestuur van Holland Casino zich op de adequate wijze heeft gehouden aan eerdere afspraken met u onder de noemer 'Holland Casino, rien ne va plus' en 'Schoenmaker blijf bij je leest?' Zo ja, waarop baseert u dat?

8
Heeft u de zekerheid dat de financiële integriteit bij Holland Casino adequaat is geborgd, nadat u daartoe als gevolg van onder meer de Togo-affaire afspraken hebt gemaakt?²

9
Ziet u hierbij expliciet toe op het aantal floormanagers in de speelzalen en «tablemanagers» aan de speeltafels die gezamenlijk toezien op een eerlijk spelverloop en tijdig kansspelslaving kunnen signaleren? Zo nee, waarom niet?

10
Kunt u garanderen dat de normen van toezicht bij Holland Casino ten behoeve van tegengaan van kansspelslaving en voorkomen van fraude niet worden geschonden door de lopende reorganisatie?

11
Waarom heeft Holland Casino geschikt in de zaak Subaru?³

12
Is het waar dat de voorziening die is getroffen ten laste van Holland Casino in de zaak Subaru Benelux 2,3 miljoen euro bedraagt? Zo nee, om welk bedrag gaat het?

13
Heeft het bestuur van Holland Casino de minister indertijd goed geïnformeerd over de Subaru-zaak?⁴ Zo nee, welke conclusie trekt u hieruit?

14
Deelt u de mening dat de boekhouder nooit jaren achtereen tonnen had mogen vergokken zonder ingrijpen van Holland Casino? Zo nee, waarom behoort dit tot de normale bedrijfspraktijk van Holland Casino?

15
Deelt u de mening dat deze affaire (opnieuw) een indicatie is dat het antiverslavingsbeleid, zoals dat

daadwerkelijk door Holland Casino in praktijk wordt gebracht, ontoereikend is? Zo nee, welke conclusie trekt u uit deze affaire?

16

Wat is uw reactie op het artikel in De Telegraaf?⁵

¹ Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2009–2010, nr. 893.

² Kamerstuk 24 557, nr. 48.

³ Het Financieele Dagblad, 7 november 2009.

⁴ Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2003–2004, nr. 923 en 1056.

⁵ De Telegraaf, 8 december 2009.

Antwoord

Antwoord van minister **Hirsch Ballin** (Justitie), mede namens de minister van Financiën (ontvangen 23 februari 2010) Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2009–2010, nr. 1112

1

Ja. Op staatsdeelnemingen zoals Holland Casino is de Nota Deelnemingenbeleid Rijksoverheid (Tweede Kamer, vergaderjaar 2007/08, 28 165, nr. 69) van toepassing. Hierin is onder meer opgenomen dat met het actief publiek aandeelhouderschap de doelmatigheidsaspecten niet uit het oog moeten worden verloren. Zoals in algemene zin wordt toegezien op doelmatige besteding van overheidsmiddelen, zullen staatsdeelnemingen het beschikbaar gestelde (eigen) vermogen op doelmatige wijze moeten inzetten. Gelet op de in de Nota Deelnemingenbeleid Rijksoverheid genoemde bedrijfseconomische uitgangspunten is het staatsdeelnemingen, en daarmee Holland Casino, toegestaan om vreemd vermogen aan te trekken. Financiering met vreemd vermogen heeft immers ook voordelen. Zo houden verschaffers van vreemd vermogen de ondernemingen waaraan ze geld lenen bijvoorbeeld scherp in de gaten; ze willen immers goed zicht houden op het risicoprofiel van die ondernemingen en daarmee van hun leningen (Tweede Kamer, 2008/09, 28 165, nr. 88). De hoeveelheid vreemd vermogen die Holland Casino aantrekt is niet aan een maximum gebonden en is afhankelijk van de vraag van Holland Casino naar vreemd vermogen en (de voorwaarden van) het aanbod van vreemd vermogenfinanciering. Dit aanbod zal bepaald worden door het

risico dat een bank wil en kan lopen op het verstrekken van vreemd vermogen en zal dus niet onbepert zijn. Verder mogen de financieringslasten de continuïteit van Holland Casino ook niet in gevaar brengen; hierop zal de Staat als (quasi-)aandeelhouder toezien. In de balans per 31 december 2008 in het jaarverslag van Holland Casino over 2008 is overigens opgenomen dat Holland Casino op dat moment langlopende schulden had ter waarde van bijna € 20 mln. en kortlopende schulden ter waarde van bijna € 122 mln., waarvan bijna € 30 mln. bankfinanciering.

2

Het huidige vreemd vermogen wordt gebruikt ter financiering van de lopende bedrijfsvoering. Zoals aangegeven in de beantwoording van de vragen van het lid Gerkens (SP) over «meer ontslagen bij Holland Casino» (Aanhangsel Handelingen II, vergaderjaar 2009/10, nr. 893) wordt van Holland Casino binnen de kaders van het kansspelbeleid in principe wel een bedrijfsmatige werkwijze verwacht, die een rendabele exploitatie van haar vestigingen mogelijk maakt. Die bedrijfsmatige aanpak brengt met zich dat regelmatig in Holland Casino wordt geïnvesteerd, bijvoorbeeld om bestaande casinovestigingen of het spelaanbod te vernieuwen. Het nu aangetrokken vreemd vermogen wordt daar ook voor aangewend.

3

Met het nieuwe centrale besturingsmodel van Holland Casino is een regiostructuur doorgevoerd met een centralere sturing. Het nieuwe centrale besturingsmodel is in eerste instantie bedoeld om tot een efficiëntere bedrijfsvoering te komen. Dit doet echter niet af aan het restrictief kansspelbeleid. Het nieuwe model heeft tot gevolg dat de Raad van Bestuur wordt uitgebreid met een Chief Operational Officer (COO). Het bestuur bestaat nu uit 3 personen, namelijk een Chief Executive Officer (CEO), een Chief Financial Officer (CFO) en de hiervoor al genoemde COO. Slechts de functie van COO is nieuw. De functies van CEO en CFO bestonden al en zijn vergelijkbaar met de functies van CEO en CFO in iedere andere onderneming. De CEO is derhalve eindverantwoordelijk voor de

onderneming. Daarnaast wordt over het preventiebeleid van Holland Casino rechtstreeks aan de CEO gerapporteerd. De CFO is verantwoordelijk voor het financiële beleid en het risk management. De nieuwe functie van COO is bedoeld als brug tussen de casinovestigingen en het bestuur. De COO is verantwoordelijk voor het operationele bedrijf en daarmee ook voor de uitvoering van het preventiebeleid in de casinovestigingen.

4

De Minister van Financiën heeft de Kamer bij brief van 9 oktober 2009 opnieuw geïnformeerd over zijn methodiek om het beloningsbeleid bij staatsdeelnemingen, waaronder Holland Casino, te matigen (Tweede Kamer, 2009–2010, 28 165, nr. 101). In deze brief wordt onder andere ingegaan op de motie-Anker, waarin werd verzocht om onder andere Holland Casino onder het beloningsregime van het maximum van 130% van het ministersalaris te brengen. De brief geeft een nadere argumentatie bij en heroverweging om Holland Casino in te delen in een categorie waarin bij de vaststelling van het beloningsbeleid zowel (semi-)publieke als private arbeidsmarktreferentiegroepen worden betrokken. Hoewel het streven is om de beloningen bij alle deelnemingen (soms fors) te matigen, kiest de Minister van Financiën er – gezien de daartoe bij de methodiek behorende criteria – niet voor om Holland Casino onder het maximum van 130% van het ministersalaris te brengen. Over onder andere deze brief heeft reeds een algemeen overleg plaatsgevonden met de vaste Kamercommissie voor Financiën op 19 november jl. In dit overleg heeft de Minister van Financiën met de Kamer besproken dat hij met Holland Casino eerst het gesprek aangaat over een nieuw en gematigder beloningsbeleid op basis van de inzet die hij in de brief van 9 oktober 2009 heeft weergegeven en dat hij de uitkomsten daarvan te zijner tijd aan de Kamer zal melden.

5

Zoals blijkt uit de jaarrekening van Holland Casino over 2008 is in 2008 een voorziening van € 29 mln. getroffen voor de reorganisatie. Deze kosten bestaan uit

beëindigingvergoedingen, nog te betalen salarissen tijdens de opzegtermijn gedurende welke tijd geen werkzaamheden meer worden verricht en overige kosten gerelateerd aan personeel. De verwachting is dat in de jaarrekening over 2009 een additionele voorziening zal worden gecreëerd, de hoogte hiervan is nog niet bekend.

Dergelijke voorzieningen komen ten laste van de winst- en verliesrekening van Holland Casino en beperken derhalve de winstuitkering door Holland Casino aan de Staat in 2008 en 2009. De Kamer is hierover reeds geïnformeerd bij de wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Financiën (IXB) voor het jaar 2009 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota, Tweede Kamer, vergaderjaar 2009/10, 32 222, IXB, nr. 3).

6

In antwoord op vragen 4 en 5 van het lid Gerkens (SP) over «meer ontslagen bij Holland Casino» (Aanhangsel Handelingen II, vergaderjaar 2009/10, nr. 893) is aangegeven welke activiteiten ik in mijn verantwoordelijkheid voor het kansspelbeleid toelaatbaar acht voor Holland Casino. Slechts binnen deze kaders geeft Holland Casino geld uit. Uiteraard is Holland Casino wel voortdurend bezig haar spelen uitgaansaanbod te ontwikkelen om zodoende als legaal alternatief aantrekkelijk te blijven. Dit behoort tot de normale bedrijfsvoering en valt binnen het kader van de gestelde wet- en regelgeving. Overigens is op 17 december jl. een motie van het lid Azough (GroenLinks) aangenomen waarin de regering verzocht wordt op basis van artikel 12 juncto 271 van de Wet op de kansspelen de Algemene Rekenkamer een onderzoek in te laten stellen naar onder meer het financiële beheer van Holland Casino. De voorbereidingen voor een dergelijk onderzoek zijn inmiddels in gang gezet.

7

Ja, zoals ik ook in het algemeen overleg over kansspelen van 8 december 2009 heb aangegeven zijn er punten van discussie geweest en zijn daar gevolgen aan verbonden. In mijn antwoorden op vragen van het lid De Wit (SP) over «de wens van Holland Casino om het Las Vegas van Nederland te worden» (Aanhangsel

Handelingen II, vergaderjaar 2007/08, nr. 2551) en «de plannen van Holland Casino» (Aanhangsel Handelingen II, vergaderjaar 2008/09, nr. 1690) heb ik aangegeven wat Holland Casino op het gebied van nevenactiviteiten wel en niet mag. Holland Casino houdt zich hieraan. Om in dat verband duidelijkheid te verkrijgen over de speelruimte van Holland Casino heb ik de landsadvocaat gevraagd advies uit te brengen. Tijdens het hierboven genoemde algemeen overleg heb ik toegezegd de Kamer daarover te informeren.

8

Zoals ook verwoord in het door u aangehaalde Kamerstuk is witwassen nooit voor 100% uit te sluiten. Echter, de maatregelen die in die brief zijn aangekondigd zijn door Holland Casino geïmplementeerd onder auspiciën van De Nederlandsche Bank N.V. (DNB) en zijn nader aangescherpt ingevolge het nieuw wettelijk kader (de Wet melding ongebruikelijke transacties is per 1 augustus 2008 samengevoegd met de Wet identificatie bij dienstverlening tot de Wet ter voorkoming van witwassen en het financieren van terrorisme). Daarnaast wordt Holland Casino aangemerkt als geldtransactiekantoor ingevolge de Wet inzake de geldtransactiekantoren en houdt DNB uit hoofde van die wet toezicht op activiteiten als overmaken van geld naar rekeningen, wisselen van vreemde valuta en het in depot houden van geld. Ik heb geen signalen ontvangen dat Holland Casino zich niet aan de wettelijke kaders houdt.

9

In het toezicht op Holland Casino zijn geen normen opgenomen voor het aantal floormanagers (inmiddels is deze functie vervangen door de functie van «supervisor operations») en tablemanagers. De kaders waaraan Holland Casino moet voldoen worden door onder meer DNB (in gevolge de Wet ter voorkoming van witwassen en het financieren van terrorisme) en mij (verslavingspreventie) opgesteld. Ten aanzien van de verslavingspreventie wordt het preventiebeleid door Holland Casino in overleg met de verslavingszorg opgesteld en zonedig aangepast. Het preventiebeleid is zo ingericht dat de supervisor

operations en de tablemanagers bij het toezien op een eerlijk spelverloop en het tijdig signaleren van kansspeler-verslaving ondersteund worden door functionarissen die via camerabeelden het spelverloop volgen.

10

De bestaande kaders voor het toezicht wijzigen niet als gevolg van de lopende reorganisatie bij Holland Casino. Tijdens het algemeen overleg over kansspelen op 8 december 2009 heb ik toegezegd de Kamer nog te informeren over de vraag of het toezicht bij verandering in de bedrijfsvoering voldoende wordt gerealiseerd.

11 en 12

Zoals ik in mijn antwoord op vraag 2 van het lid Bouwmeester over «het artikel Holland Casino betaalt Subaru» (Aanhangsel Handelingen II, vergaderjaar 2009/10, nr. 937) reeds heb aangegeven, gaat het om een civielrechtelijke aangelegenheid waarover ik verder geen informatie tot mijn beschikking heb. Zoals ook aangegeven in eerdergenoemd antwoord heeft Holland Casino de Minister van Financiën in een vroeg stadium in diens verantwoordelijkheid als vertegenwoordiger van het financieel belang van de Staat, geïnformeerd over het geschil met Subaru Benelux en eventuele bedrijfseconomische gevolgen daarvan voor Holland Casino.

13

Op zijn verzoek heeft Holland Casino mijn ambtsvoorganger in 2004 over deze zaak geïnformeerd. Zover ik nu kan nagaan heeft het bestuur van Holland Casino mijn ambtsvoorganger indertijd adequaat geïnformeerd.

14 en 15

In antwoord op vragen 4 en 5 van het lid Bouwmeester (PvdA) over «een schikking die Holland Casino zou hebben gesloten met een gokverslaafde man» (Aanhangsel Handelingen II, vergaderjaar 2009/10, nr. 918) heb ik aangegeven dat ik geen reden heb om aan te nemen dat het verslavingsbeleid in de desbetreffende periode niet goed functioneerde. Holland Casino heeft een preventiebeleid voor het tegengaan van kansspeler-verslaving en handelt voor zover ik kan overzien

conform dit beleid. Ook heeft Holland Casino conform de Wet identificatie dienstverlening gehandeld en in aanmerking komende transacties gemeld bij het meldpunt ongebruikelijke transacties. Op grond van een van die meldingen is uiteindelijk een strafrechtelijk onderzoek ingesteld naar de herkomst van het speelgeld van de betrokken gast. Overigens heeft Holland Casino aangegeven dat zij het preventiebeleid kansspelen voortdurend blijft ontwikkelen en verfijnen. Mogelijk geeft het al eerder aangehaalde onderzoek van de Algemene Rekenkamer naar het financiële beheer en de inspanningen van Holland Casino om de negatieve effecten van de door haar aangeboden kansspelen te voorkomen, aanleiding om het preventiebeleid verder aan te scherpen. Ik wacht de uitkomsten van dit onderzoek af.

16

In De Telegraaf van 8 december 2009 staan twee artikelen over Holland Casino waarin kort samengevat, verslag wordt gedaan van het standpunt van het lid Bouwmeester (PvdA) over de vraag of Holland Casino een staatsdeelneming moet blijven en ingegaan wordt op het standpunt van de vakbonden dat de reorganisatie van Holland Casino zal leiden tot falende fraudecontrole. Tijdens het algemeen overleg over kansspelen van 8 december 2009 ben ik op beide onderwerpen ingegaan. Aan de organisatie van speelcasino's zijn vanwege de risico's bijzondere voorwaarden verbonden. Vanwege de hiermee gemoeide publieke belangen, is het goed dat de overheid grip houdt door de organisatie van de speelcasino's in handen te geven van een nauw aan de overheid gelieerde stichting. Een dergelijke constructie is Europeesrechtelijk geaccepteerd, zoals blijkt uit de recente uitspraak van het Hof van Justitie voor de Europese Unie in de zaak Liga Portuguesa, waarover ik de Kamer eerder informeerde (Tweede Kamer, vergaderjaar 2009/10, 24 557, nr. 102). Voor mijn reactie op het artikel over «de falende fraudecontrole» verwijs ik naar mijn antwoord op vraag 10.